

INSTITUTI I KURRIKULËS DHE TRAJNIMIT

PROGRAMET E KURRIKULËS ME ZGJEDHJE TË GJIMNAZIT

FUSHA: GJUHËT E HUAJA

LËNDA: FRENGJISHT

KODI: 3.02

**PROGRAMI I LËNDËS FRENGJISHT PËR KLASËN E 10
(për nxënës fillestarë)**

TIRANË, NENTOR 2008

Në kontekstin e sotëm social e politik ku Shqipëria aspiron të futet në Evropë dhe tendenca kryesore është krijimi i një mjedisi plurilinguist e multikulturor, gjuha e huaj ka një mision të veçantë. Ajo do të ndihmojë në shkëmbimet kulturore midis vendeve, në zhvendosjet e udhëtimit për motive të ndryshme. Programi i klasës X për fillestarë parashikon sensibilizimin dhe hyrjen në një gjuhë dhe kulturë të re, në mënyrë që nxënësi të mund të zbulojë, të krahasojë dhe të përvetësojë shkallë-shkallë njohuri gjuhësore e social -kulturore duke siguruar përveç mësimin të gjuhës edhe përfundimin e qëndrimeve dhe sjelljeve të caktuara që inkurajojnë zhvillimin e individualitetit të nxënës/it,-es respektimin e diversitetit kulturor dhe të normave të ndryshme morale e zakonore duke lehtësuar komunikimin dhe shkëmbimet gjuhësore në të ardhmen. Duke pasur parasysh se nxënësit e klasës X, në fakt janë fillestarë të rritur që mbartin tashmë njohuri të shumta mbi botën ndonëse sipas përshkruesve të aftësive të *Kuadrit të Përgjithshëm të Referencave* ky program synon të realizojë nivelin **A1, ose nivelin hyrës apo të zbulimit**, pritshmëritë e tyre dhe të mësuesit të gjuhës së huaj janë më të larta se për të njëjtin nivel të vegjëlit.

Po kështu, interesat dhe tematikat e fillestarëve të rritur do të jenë të ndryshme, pasi shkalla e ndërgjegjësimin të tyre për domosdoshmërinë e mësimin të gjuhës së huaj është më e lartë. Ata e dinë se nëpërmjet përdorimit të gjuhës së huaj mund të studiojnë apo më vonë të punësohen në një vend të Komunitetit Evropian.

Zotërimi i mirë i gjuhës së huaj do t'i ndihmonte të zgjeronin dijet e tij në fusha të tjera. Kështu gjuha e huaj kthehet në një instrument për të mësuar që pasuron aftësitë konjitive. Përvetësimi i gjuhës së huaj do të ndihmonte jo vetëm pasurimin dhe lulëzimin e individualitetit të nxënës/it,-es por edhe ndërtimin e qëndrimeve dhe sjelljeve etike që i shërbejnë komunitetit dhe krijojnë një qytetar të ri.

Programi i klasës X i gjuhës frënge për fillestarë ashtu sikundër edhe programet e tjera të gjuhëve të huaja ka karakter tematik dhe përmban funksione të komunikimit si dhe njohuri gramatikore. Ky program synon mësimin e gjuhës nëpërmjet integritet të katër aftësive kyç (të dëgjuarit, të lexuarit, të folurit, të shkruarit). Duke iu referuar kurrikulës kombëtare dhe udhëzimeve të Kuadrit të Përgjithshëm Evropian të Referencave temat duhet të përkohet me interesat e nxënësve.

Kështu, përzgjidhen tema mbi familjen, jetën e përditshme, shkollën, udhëtimit, festat e traditat etj; përvoja e përkohet akteve të komunikimit nxënës/i,-ja mendohet të përvetësojë disa njohuri bazë që i lejojnë të prezantohet dhe të prezantojë njerëzit rreth tij, të kërkojë informacion, pra të zgjidhë probleme të thjeshta dhe imediate të jetës së përditshme, etj ; në aspektin gramatikor nxënës/i,-ja mund të përvetësojë disa struktura të thjeshta që mundësojnë një komunikim të kufizuar por të saktë.

1. SYNIMI I LËNDËS

Programi i gjuhës frënge për nxënësit fillestarë të klasës së X të arsimit të mesëm synon arritjen e nivelit **A1, pra nivelin hyrës ose të zbulimit** të Kuadrit të përbashkët evropian të referencës për gjuhët në një vëllim orar prej 72 orësh. Në këtë fazë të formimit, qëllimi i gjuhës së huaj është të sensibilizojë nxënësit ndaj gjuhës dhe kulturës franceze si edhe të formojë tek ata kompetencat bazë të komunikimit të një përdoruesi fillestar në katër veprimtaritë gjuhësore .

Programi i gjuhës frënge për klasën e dhjetë synon që nxënës/i,-ja:

- të ndërgjegjësohet për ndryshimet dhe kontrastet midis dy gjuhëve si dhe aspektet kulturore dhe të reflektojë mbi ndryshimet mes praktikave kulturore të vendeve frëngjisht-folëse dhe kulturës amtare;
- të zhvillojë aftësinë bazë komunikuese dhe përdorimin e njohurive të thjeshta për të plotësuar nevoja konkrete në situata të jetës së përditshme
- të iniciojë bashkëveprimin përmes punës në grup duke kapërcyer kështu vështirësitë e një pune të pavarur individuale.

2. OBJEKTIVA TË PËRGJITHSHME

Objektivat e përgjithshme të programit synojnë:

- të krijojë te nxënës/i,-ja një minimum aftësish që t'i lejojnë atij një komunikim në gjuhë të huaj të reduktuar dhe kryesisht në grup;
- të arrijë një formim gjuhësor bazik në mënyrë që nxënës/i,-ja të mund të komunikojë në situata shumë të thjeshta, për të përballuar probleme të jetës së përditshme;
- ta edukojnë nxënësin me dashuri dhe respekt për kulturën e vendit gjuhën e të cilit mëson si dhe me ndjenjën e solidaritetit, të tolerancës dhe bashkëpunimit nëpërmjet punës së grup;
- të nxisin nxënësin/nxënësen dhe mësuesin që krahas njohjes dhe pasurimit të kulturës së huaj, të forcojnë dhe ruajnë vlerat kulturore identitare;
- të zhvillojnë personalitetin e nxënësit duke nxitur tek ai të mësuarit aktiv e të pavarur, mendimin kritik dhe shpirtin krijues për të përgatitur një nxënës/e që mund ta kthejë gjuhën e huaj nga objekt në një instrument të të nxënit.

3. OBJEKTIVA SIPAS LINJAVE DHE NËNLINJAVE

Objektivat e programit të klasës X për fillestarë do të zërthehen hollësisht sipas linjave e nënlinjave dhe aftësive gjuhësore si më poshtë:

LINJA 1: Komunikimi dhe Formimi Kulturor

Përshkrimi i linjës: Të gjithë nxënësit, në këtë nivel duhet të aftësohen të komunikojnë për tema të njohura, për të zgjidhur nevojat konkrete të jetës së përditshme si dhe të përvetësojnë përshëndetjet, urimet dhe formula të tjera të mirësjelljes me qëllim që të iniciohen në njohjen e shprehive të një kulture tjetër dhe në vendosjen e kontakteve sociale bazë.

Orë të sugjeruara – 55 orë

Nënlinja 1. 1.	Objektiva
Kultura dhe	Në përfundim të klasës së 10 ^{te} , nxënës/i,-ja: - të vendosë një kontakt social bazë duke përdorur

<p>komunikimi.</p> <p>(30 orë)</p> <p>(Bashkë me njohjen dhe zbulimin e gjuhës së huaj dhe nëpërmjet saj, nxënës/i,-ja njihet me praktikatat, ritet dhe fakte të jetës kulturore të vendit gjuhën e të cilit mëson me qëllim të lehtësojë komunikimin dhe të përshtatet me njerëz që kanë një kulturë të ndryshme nga e tija. Nxënës/i,-ja zbulon gradualisht kulturën franceze për t'u edukuar me dashurinë dhe vlerësimin për arritjet e kësaj kulture si dhe për të ngritur paralele dhe ura lidhëse midis tyre dhe vlerave kulturore identitare.)</p>	<p>formulat e mirësjelljes, përshëndetjet, urimet etj;</p> <ul style="list-style-type: none"> - të kërkojë dhe të japë një informacion minimal lidhur me situata dhe tema të njohura; - të përshkruajë monumente të artit, personalitete, ngjarje me rëndësi historike (p.sh.: Jean d'Arc dhe lufta 100 vjeçare, Harku i Triumfit dhe Napoleoni, Luvrin etj); - të trajtojë bashkë me mësimin e gjuhës çështje që lidhen më përdorimin e saj si: <ul style="list-style-type: none"> ➤ treguesit e marrëdhënieve shoqërore; ➤ rregullat e mirësjelljes.
<p>Nënlinja 1.2</p>	<p>Objektiva</p>
<p>Aktet dhe funksionet e Komunikimit</p> <p>(25 orë)</p> <p>(Kjo nënlinjë i jep nxënësit mjetet e nevojshme për të arritur, në nivelin A1, një komunikim prag vetëm në situata dhe tematika të njohura.</p>	<p>Në përfundim të klasës së 10te, nxënës/i,-ja:</p> <ul style="list-style-type: none"> - të prezantojë veten dhe të tjerët; - të përdorë formulat bazë të mirësjelljes (të kërkojë ndjesë, leje, të falenderojë, të urojë thjesht etj.); - të kërkojë /të japë një informacioni shumë të thjeshtë mbi tema të njohura, si vendbanimin, njerëzit që e rrethojnë etj; - të përvetësojë dhe përdorë një repertor elementar fjalësh të izoluar dhe shprehjesh të lidhura me disa situata konkrete të përditshme; - të krahasojë madhësi, forma, cilësi, çmime etj; - të orientohet në kohë dhe në hapësirë (p.sh të fiksojë një takim); - të përshkruajë shkurt dhe thjesht njerëzit dhe mjediset që e rrethojnë; - të përdorë shifrat, datat, ngjyrat, format; - të shprehë thjesht pëlqim ose mospëlqim etj.

LINJA 2: Formimi Gjuhësor

Përshkrimi i linjës: Kjo linjë aftëson nxënës/in,-en të prodhojë elementë gjuhësore që i përkasin nivelit A1. Të gjithë nxënësit arrijnë një formim gjuhësor që lejon një komunikim bazik, njohjen e strukturave gjuhësore elementare. Ata mund të kutpojnë dhe të përdorin shprehje të njohura dhe të përditshme si dhe thënie shumë të thjeshta për të plotësuar nevoja konkrete. Ata mund të zotërojnë një repertor të thjeshtë fjalësh të njohura dhe të memorizuara si dhe struktura gramatikore elementare, që i lejojnë të komunikojnë në mënyrë të thjeshtë nëse bashkëfolësi flet ngadalë, qartë dhe tregohet bashkëpunues.

Orë të sugjeruara – 17 orë

Nënlinja 2. 1.	Objektiva
<p>Struktura gramatikore</p> <p>Nxënës-i/ja ka një kontroll të kufizuar të strukturave sintaksore dhe përdor forma gramatikore të thjeshta që i përkasin një repertori të memorizuar dhe të automatizuar.</p>	<p>Në përfundim të klasës së 10^{të}, nxënës/i,-ja aftësohet në përdorimin e</p> <p>Elementëve morfologjikë si:</p> <ul style="list-style-type: none"> • alfabeti, nyjet shquese dhe jo shquese, numrat; • numri, gjinia e emrave e mbiemrave; • përemrat vetorë, mbiemrat pronorë, parafjalët etj; • përemrat dhe mbiemrat dëftorë, përemrat tonikë; • përemrat lidhorë qui, que; • ndajfoljet e vendit dhe të kohës; • ndajfoljet sasiore: shumë , pak, aspak; • ndajfoljet e kohës: shpesh, rrallëherë, asnjëherë; • zgjedhimi i foljeve të grupit I dhe grupit II; • foljet: jam dhe kam, mund, dua etj. foljet vetvetore; • kohët e foljeve: e tanishme, e kryer, e ardhme; • mënyra dëftore, mënyra urdhërore e foljeve; • format pavetore të foljeve: Il faut + infinitif; • format pohore, pyetëse, mohore të foljes. <p>Elementëve sintaksorë:</p> <ul style="list-style-type: none"> • fjalia e thjeshtë dhe rendi i fjalëve në fjali.

Objektiva sipas aftësive gjuhësore

Aftësia	Objektiva
<p>Të dëgjuarit</p> <p>(Mund të kuptojë fjalë të njohura dhe shprehje të përditshme në lidhje me veten e tij/saj, familjen dhe me mjedisin konkret që i rrethon, nëse njerëzit flasin ngadalë dhe qartë).</p>	<p>Nxënës/i,-ja duhet të jetë i/e aftë:</p> <ul style="list-style-type: none"> • të kuptojë një ndërhyrje nëse ajo është e ngadalshme dhe e shqiptuar me kujdes me pauza të gjata që lejojnë të kapet kuptimi; • të kuptojë udhëzime që i drejtohen ngadalë me fjalë të ndara mirë dhe me një diksion të qartë dhe të ndjekë orientime të shkurtra dhe të thjeshta; • të kuptojë numrat, kohën, ditët e javës, muajt e vitit, stinët, çmimet etj; • të kuptojë dhe të reagojë ndaj një përshkrimit të temave të njohura në kohën e tashme, të shkuar ose të ardhme me anë të përsëritjes apo të përforcimit vizual.
<p>Të lexuarit</p> <p>(Mund të kuptojë emra të njohur, fjalë si edhe fraza të thjeshta, për shembull, në lajmërimi, afishe)</p>	<p>Nxënës/i,-ja duhet të jetë i/e aftë të kuptojë:</p> <ul style="list-style-type: none"> • të përshtasë tingullin me simbolin për një lexim të saktë të fjalëve; • të kuptojë tekste shumë të thjeshta dhe shumë të shkurtra,

<p>ose katalogë).</p>	<p>frazë pas fraze duke dalluar emrat, fjalët e njohura dhe shprehjet shumë elementare dhe duke rilexuar nëse është e nevojshme;</p> <ul style="list-style-type: none"> • të kuptojë mesazhe të thjeshta dhe të shkurtra në një kartolinë; • të kuptojë informacione të thjeshta që lidhen me njerëzit dhe vendet përkatëse si vendbanimi, mosha, nacionaliteti etj; • të dallojë vendin dhe kohën në afishe koncertesh, filmash, ndeshjesh, në lajmërimë apo postera; • të kuptojë formularë dhe pyetësorë të thjeshtë që përmbajnë të dhëna personale; • të dallojë emrat, fjalët dhe shprehjet më të përdorshme në situatat e zakonshme të jetës së përditshme; • të formojë një ide mbi përmbajtjen e një teksti informativ mjaft të thjeshtë, veçanërisht nëse shoqërohet me një dokument pamor; • të ndjekë treguesit e shurtër dhe të thjeshtë (për shembull për të kaluar nga një pikë në tjetrën).
<p>Të folurit</p> <p>(Mund të komunikojë në mënyrë të thjeshtë, me kusht që bashkëfolësi të jetë i gatshëm të përsërisë apo të riformulojë frazat e tij më ngadalë dhe ta ndihmojë të formulojë atë që përpiqet të shprehë.</p>	<p>Nënës/i,-ja duhet të jetë i/e aftë:</p> <ul style="list-style-type: none"> • të gjejë një zgjidhje të çastit me thënie tepër të shkurtra, të izoluara, në përgjithësi stereotipe, me mjaft pauza për të gjetur fjalën, për të shqiptuar ato më pak të njohurat dhe për të ndrequr komunikimin; • të prodhojë shprehje të thjeshta të izoluara mbi njerëzit dhe sendet që e rrethojnë; • të ndërveprojë në mënyrë të thjeshtë, por komunikimi varet krejtësisht nga përsëritja dhe nga debiti i ngadalë, si dhe nga riformulimet dhe korrigjimet; • t'u përgjigjet pyetjeve të thjeshta dhe të bëjë të tilla, të reagojë ndaj pohimeve të thjeshta dhe të bëjë të tilla në fushën e nevojave immediate ose mbi një temë shumë të njohur; • të përdorë një repertor fjalësh dhe shprehjesh të thjeshta që lidhen me situata konkrete; • të pyesë dikë për shëndetin dhe të reagojë ndaj pyetjeve të njëjta; • të kuptojë dhe të përdorë shprehjet e përditshme për të plotësuar nevojat e thjeshta e konkrete nëse ato përsëriten, formulohen drejtpërdrejt, qartë dhe ngadalë nga një bashkëfolës që bashkëpunon dhe mirëkupton; • t'i kërkojë diçka dikujt dhe t'ia japë atij; • të manovrojë me numrat, sasi, lekët dhe orën; • t'u përgjigjet pyetjeve të thjeshta dhe të bëjë të tilla; mund

	<p>të reagojë ndaj deklaratave të thjeshta dhe të bëjë të tilla, në rast nevojë imediate ose mbi tema të njohura ;</p> <ul style="list-style-type: none"> • të bëjë pyetje personale, për shembull, mbi vendin e banimit, njerzëit që e rrethojnë, dhe mund t’u përgjigjet pyetjeve të tilla ; • të flasë për kohën me shprehje të tilla si: javën e ardhshme, të premten e fundit, në nëntor, në orën 3.... ; • t’u përgjigjet në një intervistë pyetjeve personale të bëra ngadalë dhe qartë dhe në një gjuhë të drejtpërdrejtë dhe jo idiomatike ; • të thotë kur kupton ose nuk kupton diçka dhe duhet t’ia ripërsërisin ;
<p>Të shkruarit (Mund të shkruajë një kartolinë të shkurtër dhe të thjeshtë, për shembull, për pushimet. Mund të sjellë detaje personale në një pyetësor, të shkruajë emrin, mbiemrin, kombësinë dhe adresën në një formular hoteli.)</p>	<p>Nxënës/i,-ja duhet të jetë i/e aftë:</p> <ul style="list-style-type: none"> • të kopjojë shprehje të shkurtra dhe fjalë të përdorimit familjar, për shembull të dhëna ose këshilla të thjeshta, emrat e objekteve të përditshëm, emrat e dyqaneve dhe një sërë shprehjesh që përdoren rregullisht; • të plotësojë një formular të thjeshtë (me adresën e tij, kombësinë e tij dhe informacione të tjera personale të këtij lloji); • të shkruajë shprehje dhe fraza të thjeshta të veçuara; • të shkruajë fraza dhe shprehje të thjeshta për veten dhe personazhe imagjinarë, (ku jetojnë ata dhe çfarë bëjnë); • të kërkojë dhe të transmetojë me shkrim udhëzime personale të hollësishme; • të shkruajë një kartolinë të thjeshtë dhe të shkurtër; • të shkruajë shifra dhe data, emra, kombësi, adresa, mosha, datëlindje, datën e mbritjes në një vend, etj. në një regjistër hoteli, p.sh.: ➤ të shkruajë shënime të thjeshta për të treguar se ku ndodhet dhe kur do të takohet me dikë. ➤ të shkruajë duke përdorur struktura gjuhësore të thjeshta ose modele fjalish mbi të cilat zotëron një kontroll të kufizuar. ➤ të shkruajë me një fjalor të kufizuar brenda situatash konkrete të veçanta.

4. KERKESA NDAJ LENDEVE TE TJERA

Ashtu siç e kemi theksuar vazhdimisht, një dimension shumë i rëndësishëm i gjuhës është ai social dhe kulturor, ndaj për realizimin e këtij programi duhet mbajtur parasysh se mësimi i gjuhës shoqërohet me përvetësimin e elementeve të artit, kulturës, civilizimit etj. Nga ana tjetër, nga pikëpamja e teorive njohëse duhet të theksojmë se nxënësi është bartës i një kulture dhe një vëllimi dijesh të caktuara dhe si i tillë tek ai ka një raport të

ndërsjellë, ku gjuha e huaj shërben si mjet për të zgjeruar njohuritë dhe mësohet më lehtë e pasurohet nga dijet që vijnë nga fusha të tjera. Kjo e ndërgjegjëson mësuesin e gjuhës së huaj për një ndërveprim me mësues të lëndëve të tjera dhe domosdoshmërinë e një lidhjeje ndërkurrikulare.

Lëndët me të cilat mund të ndërveprojë gjuha e huaj janë:

Historia, e cila me ngjarje dhe fakte të rëndësishme mund të ndihmojë në formimin kulturor e intelektual të nxënës/it,-es, njohjen e vlerave historike-shoqërore të popullit francez, personaliteteve të shquara etj. (p.sh., Zhan d'Ark, Revolucioni Borgjez i vitit 1789, Napoleoni...).

Gjeografia, njohuritë e së cilës mund të japin informacion p.sh., për vendet turistike në Francë, duke lehtësuar kuptimin e temave për turizmin, zakonet turistike, kulturën e pushimeve ose të kohës së lirë, në Francë; parapëlqimet, shijet që lidhen me to etj.

Filozofia, e cila mund të ndriçojë çështje të formimit intelektual e shpirtëror të francezëve, mënyrën e tyre të menduarit, kredot e mëdha, bindjet e këtij populli etj. (p.sh., Revolucioni dhe të drejtat e njeriut, vlerat morale e politike që buruan prej tij etj.).

Sociologjia, e cila mund të lehtësojë kuptimin e dokeve, zakoneve, vlerave shoqërore të një populli të huaj që kondicionohen nga një kontekst shoqëror dhe një realitet i ndryshëm nga i yni. Vetë njohja e gjuhës së huaj dhe e një kulture të huaj kultivon tek nxënës/i,-ja ndjenja të tolerancës, pranimit të diversitetit etj. që lidhen ngushtë me zbatimin e të drejtave të njeriut dhe edukimin qytetar.

Biologjia, e cila ndërhyr kur të trajtohen tema që lidhen me mjedisin, ekologjinë etj.

Ky ndërveprim sigurisht nuk është dhënë në mënyrë shterruese. Mësuesit ndërgjegjësohen dora-dorës për këtë proces ndërveprimi ndërmjet lëndëve sipas tematikave dhe përmbajtjes së mësimit.

5. KËRKESA PËR ZBATIMIN E PROGRAMIT

Ky program është një dokument zyrtar, pjesë e tërësisë së dokumenteve zyrtare për lëndën e Gjuhës Frënge. Dokumentet e tjera kryesore janë korniza kurrikulare e gjimnazit dhe standardet e fushës kurrikulare ku kjo lëndë bën pjesë. Hartimi i programit është mbështetur si te korniza kurrikulare, ashtu edhe te standardet e fushës.

Për të siguruar përdorimin sa më të mirë të programit është e vlefshme njohja me dokumentet e lartpërmenduar.

Te korniza kurrikulare vëmendje e veçantë i duhet kushtuar:

- Synimeve të përgjithshme të kurrikulës së gjimnazit,
- synimeve të linjave ndër-kurrikulare,
- vlerësimit të nxënës/it,-es me notë,
- parimeve të mësimdhënie-mësimnxënies.

Në mënyrë që tërësia e dokumenteve zyrtare (korniza kurrikulare, standardet e fushës së të nxënës dhe programi lëndor) të zbatohen më së miri në dobi të nxënësve,

përdoruesit e tyre duhet të njohin thellë programet lëndore të lëndës së Gjuhës Frënge për klasën paraardhëse dhe klasat pasardhëse.

Gjithashtu, përdoruesve të këtyre dokumenteve u lind nevoja të njohin standardet e të gjitha fushave të tjera të të nxënësve dhe të gjitha programet lëndore të të njëjtit vit.

Zbatimi i programit duhet të bëhet duke respektuar parimet e barazisë gjinore, etnike, kulturore, racore dhe fetare.

Objektivat

Një objektiv përmbushet në nivele të ndryshme nga nxënës të ndryshëm. Mësuesi dhe autorët e materialeve mësimore duhet të mbulojnë të gjithë gamën e niveleve të nxënësve.

Objektivat e programit janë për të gjithë nxënësit dhe janë detyrim për përdoruesit e programit. Kjo do të thotë se që të gjithë nxënësve duhet t'u jepet mundësia që të nxënë çka përshkruhet tek objektivat. Realizimi i objektivave në tema, kapituj, njësi dhe renditja e tyre është zgjedhje e lirë e zbatuesit të programit. Shembulli më poshtë është thjesht për ilustrim:

Objektivi: “Zhvillimi i shkrimit në nivelin **A1**”

Kërkesa e detyrës: Plotësoni tekstin e hapur sipas fantazisë suaj.

Kjo do të thotë se të gjithë nxënësve duhet të ushtrohen dhe përgatiten për realizimin e këtij objektivi. Nëse një mësues nuk e bën këtë, nuk ka zbatuar programin lëndor.

Një objektiv përmbushet në nivele të ndryshme nga nxënës/e të ndryshëm.

Mësuesi dhe autorët e materialeve mësimore duhet të mbulojnë të gjithë gamën e niveleve të nxënësve.

Objektivi: “Të flasësh mbi një dokument pamor” (psh një kartolinë, ose një foto që paraqet një pamje x)

Të gjithë nxënësve duhet t'u jepet mundësia të punojnë mbi një dokument autentik.

Në një nivel të ulët mësues/i,-ja i kërkon nxënës/it,-es thjesht të dallojë dhe të emërtojë një nga një objektet e njohura që sheh në foto: p.sh pemë, njerëz, ndërtesa, lumenj etj.

Në një nivel më të lartë ai u propozon një grup nxënësish të tregojnë në mënyrë të përmbledhur, me fraza të shkurtëra, elementare se çfarë shohin në foto dhe si janë vendosur ato (majtas, djathtas, poshtë, lart, etj.) .

Në një nivel edhe më të lartë mësuesi do t'u propozonte nxënësve më të mirë të nxirrin konkluzione nga fotoja dhe të formulonin një ide qendrore (psh lidhur me ruajtjen e mjedisit, bukurinë e natyrës etj).

Orët mësimore

Programi i gjuhës frënge për klasën e 10-të për fillestarë, është strukturuar në linja që vijnë njëra pas tjetrës, por nuk do të thotë se mësimdhënia-mësimnxënia duhet të zhvillohet në këtë renditje gjatë vitit shkollor.

Sasia e orëve mësimore për secilën linjë është rekomanduese. Përdoruesit e programit duhet të respektojnë sasinë e orëve vjetorë të lëndës, por janë të lirë të ndryshojnë me 10% (shtesë ose pakësim) orët e rekomanduara për secilën linjë.

Domethënë, mësuesi mund të vendosë të përparojë më ngadalë kur ve re se nxënësit hasin vështirësi të veçanta në përmbushjen e objektivave të kapitullit, por mund të ecë më shpejt kur ata demonstrojnë një përvetësim të kënaqshëm.

Në programin e lëndës së gjuhës frënge, afërsisht **70%** e orëve mësimore totale janë për shtjellimin e njohurive të reja lëndore dhe **30%** e tyre janë për rimarrjen dhe përpunimin e njohurive (gjatë vitit dhe në fund të vitit shkollor).

Shpërndarja e orëve mësimore

Programi i klasës së dhjetë për fillestarë, parashikon shtrirjen e mësimit të gjuhës frënge në të gjithë vitin akademik dhe do të realizohet në 72 orë mësimore, me një frekuencë prej 2orësh në javë, në 36 javë mësimore (36 javë x 2 orë = 70 orë vjetore). Në këtë total përfshihen **pesë** orë të lira (mësuesi është i lirë t'i përdorë ato sipas interesave të klasës). 70% e orëve përdoren për të krijuar te nxënës/i njohuri dhe kompetenca të reja, ndërsa 30% e tyre për të përforcuar këto njohuri gjatë dhe në fund të vitit.

Komunikimi dhe formimi kulturor në këtë nivel parashikon 55 orë, nga të cilat 30 orë i takojnë nënlinjës së *kulturës dhe komunikimit*. Në 70% të tyre, dmth në 21 orë, nxënës/i,-ja do të marrë aftësi sociolinguistike që nënkuptojnë funksionimin e gjuhës në dimensionin social (tregues të marrëdhënieve sociale, rregulla të mirësjelljes, përshendetje e urime, etj. ndërsa në 30% të orëve dmth në 9 orë nxënës/i,-ja do të përpunojë ose korrigjojë aftësitë e fituara pasi ai duhet të ndërjegjësohet se gabimet psh. në rregullat e mirësjelljes rrezikojnë të shkaktojnë keqkuptime dhe të pengojnë komunikimin. Prandaj programi parashikon përvetësimin e këtyre aftësive nëpërmjet veprimtarive të vënies në situata, dhe kontekste të ngjashme me ato natyrale.

Realizimi i linjës së lartpërmendur me dy nënlinjat e veta nuk mund të realizohen pa linjën e dytë, **formimin gjuhësor** me 17 orë mësimore që nënkupton një strukturë gramatikore, morfo-sintaksore të caktuar që në nivelin A1 sipas *Kuadrit të Përgjithshëm Evropian të Referencave* formulohet si më poshtë:

Nxënës/i,-ja ka një një kontroll të kufizuar të strukturave sintaksore dhe formave gramatikore të thjeshta që i përkasin një repertori të memorizuar.

Nga totali i 17 orëve mësuesi përdor 70% dmth 12 orë për njohuritë e reja gjuhësore dhe 30% ose 5 orë mësimore për përforcimin dhe përpunimin e njohurive gjuhësore tashmë të fituara.

Këtu duhet mbajtur parasysh, sigurisht, edhe përdorimi i gjuhës nga nxënës/i,-ja pra përvetësimi i **aftësisë pragmatike** që do t'i lejojë atij ta përdorë gjuhën sipas qëllimeve të caktuara. Formimi gjuhësor gjithashtu duhet të privilegjojë aftësitë komunikative të gjuhës larg formave të mësimit tradicional të gramatikës.

Megjithatë duhet të theksojmë se ky përdorim është fleksibël dhe gjithmonë në interes të mësimdhënies/nxënies.

Përpunimi i njohurive

Përpunimi i njohurive përmban:

- Përsëritjen e njohurive-bazë të tij (konceptet themelore)

- Testimin e njohurive-bazë,
- Integrimin e njohurive të reja të lëndës me njohuritë e marra,
- Integrimin e aftësive të reja me njohuritë e lëndëve të tjera (Ndonëse këto integrame do të përshkojnë zhvillimin e çdo ore mësimore, gjatë përpunimit i duhet kushtuar kohë e posaçme)
- Përsëritjen vjetore
- Testimin vjetor (nuk është i detyruar)

Në orët mësimore, që i përkasin përpunimit të njohurive dhe aftësive, mësuesi zhvillon edhe tema me nismën e tij ose me kërkesën e vetë nxënësve. Këto tema mund të pikënisen nga ngjarje aktuale ose thjesht nga kureshtja e nxënësve.

Veçanërisht gjatë përpunimit të njohurive duhet t'i kushtohet kohë e posaçme kultivimit të:

- Aftësive të përgjithshme si të komunikimit, mbledhjes së informacionit, zgjidhjeve të problemeve të përditshme, të menduarit kritik dhe krijues;
- Aftësive të posaçme lëndore si komunikimi gojor, shkrimi riprodhues e krijues, kuptimin e teksteve të thjeshta mbi tematika të njohura dhe të përsëritura. kuptimi me gojë dhe ndërveprimi bisedor në situata shumë të njohura e të automatizuara, etj.
- Formimit të qëndrimeve të nxënësit, si qëndrimi etiko-social, tolerant, solidar nëpërmjet punës në grupe.

Pjesë e përpunimit të njohurive është edhe rishqyrtimi vjetor i cili ka për qëllim të nxjerrë në pah dhe përforcuar konceptet e metodat themelore të kësaj lënde.

Programi i klasës së 10te për fillestarë orienton gjithë procesin e mësimdhënies e të nxënies së gjuhës frengje në nivelin **A1**.

Mësuesi është i lirë të përdorë një larmi metodash e strategjish të mësimdhënies/nxënies për t'ia përshtatur nevojave të nxënësve në klasa të ndryshme. Ai i kombinon këto metoda gjatë procesit mësimor dhe i përshtat ato në bazë të zhvillimit në rritje të kompetencave gjuhësore dhe të zhvillimit të pavarësisë së nxënësve në vijueshmëri të këtij procesi.

Metodologjitë

Mësimdhënia ka në qendër të saj metodën komunikative, metoda me bazë detyrën, metodën funksionale dhe atë të situatave sa më afër jetës reale etj.

Në këtë nivel (A1), mësuesi do të vazhdojë të adoptojë një metodologji që e konsideron gjuhën si sistem dhe për rrjedhojë, të koordinojë veprimtari që synojnë të 4 aftësitë, dmth: të punojë me kompetenca të integruara

Sidoqoftë në këtë fazë, ai mban parasysh se nxënës/i,-ja është një lexues fillestar që mund të hasë shumë vështirësi, ndaj ai e inicion në disa **strategji të leximit** që shmangin bllokimin nëpërmjet **të kuptuarit global** të tekstit, si dhe në një lexim me shqiptim të saktë **intonativ dhe prozodik**, gjithmonë në funksion të kuptimit të tekstit. Ndonëse në hapat e para, mësuesi mban parasysh se nxënësi nëpërmjet një procesi evolutiv duhet të bëhet një **lexues i pavarur**.

Në këtë fazë mësuesi bën kujdes të ndërhyjë me gjuhën amtare në dhënien dhe shpjegimin vështirësitë dhe keqkuptimet.

Mësuesi mund të **ndryshojë funksionin e caktuar** të teksteve dhe të dokumenteve.

Për një tekst të dhënë, veprimtaritë e propozuara do të ndryshojnë sipas qëllimit, pra, nëse lexojmë për të kuptuar përmbajtjen psh. apo për një sensibilizim lidhur me përdorimin e kohëve foljore ose për të gjetur emrat e objekteve, të profesioneve të njohura dhe të mësuara më parë, etj.

Mësuesi duhet të mbajë vazhdimisht parasysh rritjen e shkallës së vështirësisë ose **dozimin e njohurive** në formulimin e kërkesave të detyrave dhe ushtrimeve që do të propozojë, sidomos në fazën e shfrytëzimit të orëve për përforcimit e njohurive (30%), që të siguroj një proces evolutiv të mësimdhënies/nxënies.

Metodologjia e ndjekur nga mësuesi synon kalimin nga më e njohura te më pak e njohura, nga proceset e automatizuara tek ato krijuese.

Për sa i përket të mësuarit të gjuhës në përgjithësi, mendojmë se vetëm të kuptuarit nuk mund të çojë në mësimin e plotë të gjuhës: është krijimi ai që në fund të fundit, është vendi i praktikimit të njohurive. Sidoqoftë në këtë fazë, mësuesi i lë një hapësirë shumë të vogël **produktit me shkrim**, duke favorizuar operacionet e nivelit të ulët si proceset memorizuese, përdorimin e modeleve të gatshmen dhe të automatizuara.

Në këtë nivel, synohet të krijohen kushtet e përshtatshme kryesisht për t'u shprehur por edhe për të shkruar minimalisht. Duke pasur parasysh se në këtë nivel fillestar vështirësitë janë të mëdha, për më tepër që duke qenë të rritur nxënësit bëhen më hezitues, mësuesi parapëlqen **punën në grupe**. Është fjala për të vënë në punë gjithçka për të krijuar një klimë të përshtatshme në klasë, më lirshmëri për t'u shprehur për të shmatur një psikologji të gabit dhe dështimit.

Ja disa faktorë që mund të ndihmojnë: identifikimi me tjetrin, loja, humori, larmia dhe shprehësia e zërave që futen në klasë, pasuria e dokumenteve grafikë e pamorë, veprimtaritë e reflektimit mbi komunikimin dhe ato të sensibilizimit për të folurit, teknikat e **korrigjimit**, zbatimi i një **vlerësimi të qartë**.

Në një mësimdhënie të gjuhës për qëllime komunikimi, është e domosdoshme të krijosh një motivim për të folur që të jetë sa më i justifikuar: simulim nevojash (vënie në skenë në klasë, simulime të përgjithshme, situata komunikimi të qarta), parashikim i nevojave (përdorim i gjuhës së huaj për parashikime, për qëllime të caktuara, studimi apo turizmi, për shembull), nevoja reale, brenda klasës ose që vijnë nga kontaktet jashtë klasës (punë në grupe, shfrytëzim i mjedisit, **shkëmbimet** midis shkollave, letërkëmbimet telematike, me internet, ose me kaseta audio ose video), por edhe kënaqësia për të luajtur, për të komunikuar, për t'u shprehur dhe për të dëgjuar tjetrin.

Puna e diferencuar

Duke qenë se për shkak të kushteve të arsimit tonë aktual, por edhe të aftësive individuale të nxënësve, klasat tona të gjuhës së huaj kanë një publik/nxënës shumë heterogjen, mësuesi duhet të konceptojë në punën e tij edhe një dimension të punës të diferencuar, me nxënës të veçantë.

Një nga metodat e punës që mësuesi duhet të parapëlqejë në këto kushte është puna në grupe. Mësuesi mund të krijojë grupe mikste me nxënës/e të përparuar dhe të prapambetur; duke caktuar detyra në grup për të mos i vënë në vështirësi këta nxënës dhe për t'i inkurajuar të zgjidhin ato detyra që munden. Mësuesi mund t'u japë gradualisht detyra plus për të siguruar një nivelim të tyre me të tjerët, por duke bërë kujdes që të mos rrisë vështirësitë e tyre dhe duke gjetur detyra motivuese e tërheqëse.

Mësuesi i motivon gjithashtu nxënësit e përparuar nëpërmjet veprimtarive shtesë, si përzgjedhje e materialeve autentike, recitime ose vënie në skenë të pjesëve të ndryshme në gjuhë të huaj, etj. Ai mund të përdorë punën e këtyre nxënësve për të realizuar bashkë me ta një aspekt shumë të rëndësishëm të metodologjisë së zbatimit të programit si **integrimi lëndor**, ku nxënësit e përparuar mund të sjellin një kontribut të konsiderueshëm nëpërmjet transferimit të njohurive të tyre nga gjuha dhe kultura amtare në gjuhën dhe kulturën e huaj dhe anasjelltas.

6. VLERËSIMI

Vlerësimi i nxënës/it,-es përshkon gjithë procesin mësimor dhe shërben për përmirësimin e këtij procesi. Vlerësimi i nxënës/it,-es nuk ka për qëllim të vetëm vendosjen e notës dhe as nuk përfundon me vendosjen e saj.

Vlerësimi mbështetet tërësisht në objektivat e programit lëndor dhe mësuesi nuk ka të drejtë të vlerësojë nxënësit për ato objektiva të arritjes që nuk përshkruhen në program.

Objektiv i vlerësimit nuk janë vetëm njohuritë dhe aftësitë, por edhe qëndrimet e nxënësve, si qëndrimet etiko-sociale në përgjithësi dhe ato të bashkëpunimit me të tjerët, në veçanti, ndonëse matja e tyre mbetet problematike.

Mësuesi zhvillon vetë e ndihmon nxënësit dhe bashkë me ta zhvillon një larmi mënyrash vlerësimi. Duke mbajtur parasysh se vlerësimi përmban gjithmonë edhe një dimension afektiv, mësuesi mund të përdorë edhe vetëvlerësimin ose vlerësimet në grup.

Ja disa miniveprimtari ose kërkesa për vetëvlerësimin formues:

- të shpjegohen objektivat pedagogjike të veprimtarive;
- pas një veprimtarie të bëhet një pushim dhe të bëhet pyetja “Çfarë keni mësuar?”;
- t’i kërkohet rregullisht nxënësit të bëjë bilancin e njohurive të ndryshme;
- të shpallen provimet e vlerësimit përmbledhës dhe të përcaktohen paraprakisht kriteret e suksesit;
- në një situatë sukcesi, të pyeten nxënësit “Çfarë bëtë për të pasur sukses?” dhe të nxiten ata të shkëmbejnë përvojën e tyre mbi këtë temë;
- pas një krijimi me shkrim, t’i kërkohet nxënësit të tregojë çdo gjë për të cilën është i sigurt në tekstin e tij (për shembull, duke e nënvizuar);
- në rast mëdyshjeje për një formë ortografike, leksikore ose morfologjike, t’i kërkohet nxënësit ta shënojë këtë formë në tekstin e tij dhe të hartojë pyetjen në fund të faqes në formë shënimi (mësuesi i përgjigjet në të njëjtën mënyrë).

Gjithashtu mund t’i kërkohet nxënësit të hartojë një skedë vetëkorrigjimi, për të korrigjuar me shkrim gabimet më të shpeshta ose ta integrojë korrigjimin në veprimtarinë e kërkuar. Në veprimtarinë e mëposhtme, do të përpiqemi të paraqesim përfytyrimet që ka nxënës/i-ja për suksesin e një veprimtarie të dhënë.

Nxënës/i,-ja vlerësohet me notë ndërsa demonstroi arritjet e tij me gojë, me shkrim, ose nëpërmjet veprimtarish e produktesh të tjera, si: recitimi, aktrimi, prodhon një krijim me shkrim (ese, poezi etj. për të konkurruar në një atelie shkrimi.

Në punime të nxënësve me grupe të vogla, mësuesi parashtron peshën e vlerësimit me notë të grupit në tërësi dhe të secilit nxënës ose nxënëse në veçanti.

Mësuesi nuk e ka të detyrueshëm vlerësimin me notë të nxënësve në çdo orë mësimore dhe të vendosë nota në regjistër për secilën orë mësimore. Si rregull, nxënësit dhe mësuesit duhet të bashkëbisedojnë lirshëm si partnerë rreth përvetësimit të njohurive të fituara të orëve të kaluara dhe mirëkryerjes së detyrave jashtëklase.

Herë pas here mësuesi duhet të vlerësojë me notë duke ua bërë të qartë nxënësve që në fillim qëllimin e vlerësimit dhe kriteret e tij.

Vlerësimi me shkrim shërben për aftësimin e komunikimit me shkrim dhe mund të realizohet jo vetëm me laps e letër por edhe në rrugë elektronike.

Mësuesi vlerëson nxënës/in,-en me notë për parashtrimet me shkrim në provimet periodike me shkrim dhe në prezantimet me shkrim të punimeve të tij/saj, të zhvilluara vetë ose në grup.

Mësuesi planifikon provime periodike me shkrim për blloqe të gjera orësh mësimore që përbëhen nga një a disa kapituj, të cilët i bashkojnë objektiva të ndërlidhur të të nxënit. Në përshtatje me qëllimin e vlerësimit me shkrim, ai përdor lloje të ndryshme testesh, që nga minitestet pakminutëshe për një objektiv të veçuar të të nxënit, tek ato njëorëshe; teste me alternative ose zhvillim, detyra tematike, projekte kurrikulare etj. Një formë e parashtrimit me shkrim nga nxënësit është dhe provimi përfundimtar.

Portofoli i nxënësit, si një mundësi vlerësimi e vetëvlerësimi, është një koleksion i punimeve të tij përgjatë vitit shkollor për një lëndë të caktuar. Ai mund të përmbajë provime me shkrim, detyra tematike, projekte kurrikulare, produkte të veprimtarive kurrikulare. Përzgjedhjet për portofolin bëhen nga nxënësit, mësuesi rekomandon.

Çrregullime të diagnostikuara, si: disleksia, vështirësi të veçanta gjuhësore, p.sh., të fëmijëve të ardhur rishtaz nga emigracioni, merren parasysh nga mësuesi duke u mundësuar këtyre nxënësve të vlerësohen me mënyra të posaçme, duke përjashtuar atë me shkrim apo me gojë.